

21. 11. 2001

ID: 15418

Odnětí možnosti jednat před soudem

Je odnětím možnosti jednat před soudem, pokud odvolací soud provede šetření, na jeho základě odmítne dovolání, o šetření účastníky nevyrozumí a nedá jim možnost se k výsledkům takového šetření vyjádřit či navrhnout jeho doplnění.

Je odnětím možnosti jednat před soudem, pokud odvolací soud provede šetření, na jeho základě odmítne dovolání, o šetření účastníky nevyrozumí a nedá jim možnost se k výsledkům takového šetření vyjádřit či navrhnout jeho doplnění.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25.9.2001, sp.zn. 33 Odo 517/2001-72)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce M.F., zastoupeného advokátem, proti žalovanému Ing. L.M., o zaplacení 3.100,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu Plzeň-město pod sp.zn. 23 C 88/91, o dovolání žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 15. října 1992 č.j. 13 Co 545/92-27, tak, že usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 15. října 1992 č.j. 13 Co 545/92-27 se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Krajský soud v Plzni usnesením ze dne 15. října 1992 č.j. 13 Co 545/92-27 odmítl jako opožděné odvolání žalobce, směřující proti rozsudku Okresního soudu Plzeň-město ze dne 5. září 1991 č.j. 23 C 88/91-11, jímž byla zamítnuta žaloba o zaplacení částky 3.100,- Kč s 3 % úrokem z prodlení, a rozhodnuto, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Současně odvolací soud rozhodl o nákladech odvolacího řízení tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu.

Proti usnesení odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost i důvodnost dovozuje z ustanovení § 237 písm. f/ o. s. ř. když namítá, že mu byla nesprávným postupem soudu odňata možnost jednat před soudem. Odvolacímu soudu vytýká, že k otázce způsobu doručení rozsudku soudu prvního stupně byla opakovaně slyšena jako svědkyně poštovní doručovatelka R.L., aniž by při jejím výslechu bylo postupováno v souladu s příslušnými ustanoveními občanského soudního řádu. Svědkyně popsala praxi při doručování zásilek pouze obecně, soudem jí byly kladeny otázky, které žalobce považuje za sugestivní a kápiciozní. Žalobce navrhl, aby dovolací soud usnesení odvolacího soudu zrušil.

Protože dovolání bylo podáno žalobcem u Krajského soudu v Plzni dne 12. 11. 1992 a do sféry dispozice Okresního soudu Plzeň-město se dostalo dne 18. 11. 1992 (Nejvyššímu soudu České republiky jako soudu dovolacímu byl pak spis soudem prvního stupně s dovoláním předložen až 14. 8. 2001), byl s přihlédnutím k článku II odst. 4 zákona číslo 238/1995 Sb., jímž byl novelizován mimo

jiné též zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, na věc aplikován občanský soudní řád ve znění před novelou provedenou zákonem číslo 238/1995 Sb. /dále jen „o. s. ř.“; po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř. k tomu oprávněným subjektem (žalobcem) řádně zastoupeným advokátem (§ 241 odst. 1 o. s. ř.), shledal dovolací soud dovolání opodstatněným.

Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Dovolání je vždy přípustné (s výjimkou rozsudků, kterými bylo vysloveno, že se manželství rozvádí, že je neplatné nebo že zde není) a důvodné, trpí-li řízení některou z vad taxativně uvedených v ustanovení § 237 o. s. ř.; k takovým vadám (způsobujícím tzv. zmatečnost řízení) je dovolací soud povinen přihlídnout, i kdyby v dovolání uplatněny nebyly (§ 242 odst. 1 o. s. ř.).

V posuzovaném případě se žalobce dovolává zmatečnosti řízení tvrzením, že mu postupem soudu byla odňata možnost jednat před soudem, neboť „při provádění dokazování stran skutečnosti, zda u žalobce při doručování rozsudku soudu I. stupně dle § 50 o.s.ř. platila fikce doručení, nebylo postupováno v souladu s příslušnými ustanoveními občanského soudního řádu, jak tyto upravují principy a pravidla vedení výslechu svědka“.

Podle ustanovení § 237 písm. f/ o. s. ř. je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže účastníku řízení byla postupem soudu odňata možnost jednat před soudem.

Postup soudu v občanském soudním řízení (včetně řízení odvolacího) je upraven tak, aby byla zajištěna spravedlivá ochrana práv a oprávněných zájmů účastníků (§ 1 o. s. ř.) a aby ochrana práv byla rychlá a účinná (§ 6 o. s. ř.).

Občanský soudní řád poskytuje účastníkům řízení právo podat za stanovených podmínek odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně a požadovat, aby odvolací soud přezkoumal rozhodnutí soudu prvního stupně. Aniž by zkoumal věcnou stránku napadeného rozhodnutí, je odvolací soud povinen odvolání odmítnout v případech, které jsou uvedeny v ustanovení § 218 odst. 1 písm. a) až c) o. s. ř.

Při zkoumání, zda jsou splněny předpoklady pro odmítnutí odvolání, vychází odvolací soud ze skutečností, vyplývajících z obsahu spisu, popřípadě zjištěných pomocí šetření, které provedl buď sám nebo prostřednictvím soudu prvního stupně anebo soudu dožádaného. I když při zjišťování rozhodných skutečností pomocí šetření nejde o dokazování (dokazování se v řízení před soudem pojmově vztahuje jen k věci samé), soud při něm postupuje - zejména provádí-li výslech fyzických osob - přiměřeně podle ustanovení § 122 a násl. o. s. ř. Účastníci proto mají právo zejména být při výslechu fyzických osob zaměřeném ke zjištění rozhodných skutečností (srov. § 122 odst. 2 o. s. ř.), klást otázky vyslychaným osobám (srov. § 126 odst. 3 a § 131 odst. 2 o. s. ř.) a vyjádřit se k výsledkům provedeného šetření (srov. § 123 o. s. ř.).

K rozhodnutí o odmítnutí odvolání odvolací soud nemusí nařídít jednání (§ 214 odst. 2 písm. a) o.s.ř.).

To samozřejmě neznamená, že by účastníci mohli být zkráceni ve svých právech, které jim zákon dává při zjišťování skutečností významných pro rozhodnutí o odmítnutí odvolání; využití postupu podle ustanovení § 214 odst. 2 písm. a) o. s. ř. tedy nesmí být na újmu práv, které občanský soudní řád účastníkům řízení poskytuje.

V posuzovaném případě odvolací soud žalobcovu odvolání odmítl na základě skutečností vyplývajících z obsahu spisu (doručenky o doručení rozsudku soudu prvního stupně žalobci prostřednictvím pošty) a zjištěných výsledkem poštovní doručovatelky R.L. R.L. byla soudem prvního stupně - jak je zřejmé z obsahu spisu - vyslechnuta (soud prvního stupně její výslech provedl na pokyn odvolacího soudu), aniž by účastníci řízení o takto prováděném šetření byli vyrozuměni a aniž by mohli realizovat své právo klást jí otázky. Soud prvního stupně a ani odvolací soud - dříve než o odvolání žalobce bylo rozhodnuto - nedaly účastníkům řízení rovněž možnost seznámit se s výpovědí R.L., vyjádřit se k ní a případně navrhnout doplnění dosud provedeného šetření. Tímto postupem, z hlediska zachování postupu soudu určeného zákonem nesprávným, byla dovolateli odňata možnost jednat před soudem.

Protože řízení předcházející vydání napadeného usnesení je postiženo vadou uvedenou v ustanovení § 237 písm. f) o. s. ř., Nejvyšší soud České republiky usnesení odvolacího soudu podle ustanovení § 243b odst. 1, části věty za středníkem a § 243b odst. 2, věty první o. s. ř. zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení. Podle ustanovení § 243a odst. 3 o. s. ř. dovolací soud o dovolání rozhodl bez jednání.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Mzda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Vzájemné plnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Věcná příslušnost](#)